

Af Klaus Fink

Læringskonsulent i Undervisningsministeriet, e-mail: klaus.fink@skolekom.dk

Danmarks 200-års skolejubilæum

I året 1814 underskrev den enevældige konge, Frederik den 6. fem skolelove, der bl.a. indførte syv års undervisningspligt og -rettighed i Danmark. Det skete efter en meget langvarig proces, hvor en skolekommission havde arbejdet med at udarbejde lovforslagene siden 1789. Det skete også året efter statsbankerotten 1813, der kom i kølvandet på Napoleonskrigenes afslutning og lige før Danmark fra at være en mellemstor europæisk magt blev til en lille stat med 'tabet' af Norge.

Det var altså i en meget turbulent tid for Danmark, at man satte et meget ambitiøst projekt i gang. Der gik da også en del år, før lovene for alvor blev gennemført, og undervejs indførte den enevældige, militærfascinerede konge pædagogiske fejlskud som den gensidige undervisning med klassekvotienter på op til 150 elever.

Almindelige menneskers børn gik også i vidt omfang i skole før 1814. Ikke mindst gennem det meste af 1700-tallet forsøgte statsmagten gennem flere skolelove at gennemføre almindelig undervisning af alle, endda med skolepligt for alle – undtagen de rige. Men det var svært at gennemføre de ambitiøse love i Danmark.

De tidligere tiders skoler var i høj grad knyttet sammen med kirken, bl.a. fordi skolegang ansås som det centrale middel til at gennemføre store ændringer i religionen. For eksempel startede opblomstringen af skoler for almuen efter reformationen, og de første statslige skolelove kom i forbindelse med pietismen i 1720'erne. Læsning og religion var hovedfagene, mens skrivning og regning måtte tilkøbes af forældrene. Matematik hørte kun hjemme på latinskolerne.

Men med lovene i 1814 blev regning obligatorisk, og der skulle gå mere end 150 år, før også matematik blev for alle.

Der kom flere skolereformer i løbet af de 200 år. Dem kan man læse om i det fremragende fembindsværk 'Dansk skolehistorie', hvoraf de første tre bind er udkommet. Er man mere til at fokusere på matematikundervisningens historie, bør man læse det ikke mindre fremragende tobindsværk 'Matematikundervisningen i Danmark i 1900-tallet'.

Skolereformer er nødvendige i takt med samfundets udvikling. Spørgsmålet er ikke, om der skal laves om på skolen, men om det sker i tide, og om det er det rigtige, man vil forandre ved skolen.

Nu står vi med en ny skolereform, der som i 1814 også har haft en turbulent start. Denne gang er der tre mål for reformen.

De tre mål for folkeskolen er:

- Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
- Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund for de faglige resultater.
- Tilliden til og trivsel i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

Umiddelbart kunne man reagere med et "Og hvad så, det kan vi vel alle være enige om". Men målene er med omhu valgt, for på disse tre punkter har vores ellers rigtig gode folkeskole endnu noget at blive bedre til.

Alle elever bliver i dag fx i faget matematik ikke så dygtige, som de kan. Især kan vi se, at andelen af 'dygtige' elever bliver mindre, og at vi tilsyneladende

dende ikke kan mindske andelen af fagligt svage elever. Der spiller selvfølgelig mange faktorer ind, men reformen tager fat på nogle af disse faktorer med bl.a. flere undervisningstimer, fokus på elevernes læring og varierede undervisningsmetoder og -former.

For dem, der mener, at mangelfuld læring og uddannelse ikke nødvendigvis er og skal være arveligt, må det være beskæmmende, at vi i Danmark er blandt de dårligste til at sikre en social og uddannelsesmæssig mobilitet uden om den negative sociale arv. Ud over de før nævnte tiltag vil også praktisk og anvendelsesorienteret undervisning, understøttende undervisning, lektiehjælp og udeskole kunne være med til at skabe forandring på dette område. Respekt for professionalisme bygger bl.a. på, at lærerne kender og bruger forsknings- og udviklingsprojekter i deres daglige arbejde, men ikke mindst samfundets respekt for den professionelle lærers viden og praksis. Her kan for matematiklæreren det netop oprettede 'Danmarks Matematikvejleder Netværk' og inspirationsmaterialet til samarbejdet i fagteam komme til at spille en afgørende og positiv rolle.

Når jeg ser på de mange ændringer i skolen op gennem historien og ikke mindst på mit fag, slår det mig, at det vigtigste, jeg har oplevet i min tid i skolen som elev og senere som lærer, først og fremmest var indførelsen af matematik for alle, genindførelsen af de gode didaktiske overvejelser fra bl.a. midten af 1800-tallet samt forskning i elevernes læring af matematik. Jeg mener, at den nye folkeskolereform rummer store muligheder for at fortsætte denne positive udvikling bl.a. med målstyret undervisning med fokus på elevernes læring, og det på trods af krise og store problemer som i 1814. Jeg vil slutte af med et kærligt ment kuriosum: Skolelovene fra 1814 indeholdt også et bilag: INSTRUKTION FOR LÆRERNE I ALMUESKOLERNE PAA LANDET I DANMARK, hvor det klart forbydes lærerne at slå med bar hånd bl.a. i form af lussinger. Det tog lærerne en rum tid at finde ud af, at det altså ikke var tilladt at slå eleverne i hovedet. Jeg vil ønske, at det tager noget kortere tid at få implementeret skolelovene fra 2014.

Jeg vil ønske alle et godt skolejubilæum og god arbejdslyst med at sikre folkeskolen for fremtiden.

**Afsæt allerede nu uge 46
og torsdag den 13. november 2014
til Matematikkens Dag.
Deltagelse i konkurrencerne er helt gratis!**

Historisk Matematik **Matematikkens Dag 2014**

I lyset af folkeskolens 200 års jubilæum er temaet for Matematikkens Dag i år Historisk Matematik.

Konference

Konferencen om Matematikkens Dag finder sted 12. september i Odense Congress Center. Ved tidlig tilmelding gives rabat.

Tilmelding og bestilling

Tilmeld din klasse til de gratis konkurrencer den 13. november på Matematikkens Dag og få adgang til Matematikkens Univers og MatematiKan frit i hele 4. kvartal 2014.

Bogen Historisk Matematik kan bestilles til levering på udgivelsesdagen i august 2014.

Tilmelding til konference og konkurrencer kan først ske fra medio juni 2014. Læs mere på www.dkmat.dk

I forbindelse med Matematikkens Dag 2014 udgives bogen *Historisk Matematik*. Bogen giver forslag til spændende undervisning og aktiviteter i ugen op til Matematikkens Dag.

DKmat.dk
Matematik med glæde